

A Kishantosi Vidékfejlesztési Központ története és tevékenysége

A *Kishantosi Vidékfejlesztési Központ* Magyarország szívében, a kiváló mezőgazdasági adottságú Mezőföldön található, Hantos településtől 3 km-re. Az itt folyó munka célja a fenntartható vidékfejlesztés, az ökológiai gazdálkodás oktatása, bemutatása.

Az itthon és külföldön egyaránt ismert és elismert Kishantosi Vidékfejlesztési Központ sok szempontból rendhagyó intézmény. Rendhagyó, mert valódi alulról jövő civil kezdeményezés alapján a helyi közösségben gyökerezik. Az ötlet megszületése (1991.) óta folyamatos, következetes munkával, kitartó harcok árán sikerült létrehozni a vidékfejlesztési központot. A kezdeményezés abból a meggyőződésünkből fakadt, hogy az értelmiség felelős azért a közösségért, melynek tagja, ezért olyan központot álmodtunk, amely a helyi társadalom felemelkedését szolgálja, és naprakész tudással segíti az embereket.

Az elképzelés Bolye Ferenc mezőgazdasági technikus dán népfőiskolai tapasztalataira, és Ács Sándorné agrármérnök környezetvédelmi szakmérnöki, ökológiai tanulmányaira épül. Bolye Ferenc dán kapcsolatai alapján 1992-ben Hantos és a dán Velling között testvérfalusi kapcsolat jött létre. A Dániában járt, és a népfőiskolák jelentőségét megértő helyi emberekkel alapítottuk meg 1992-ben a Mezőföld Népfőiskolai Társaságot, mely az ún. Kishantosi Kastélyt reprezentatív vadászkastélyból a dán népfőiskolák elveit alkalmazó felnőttoktatási központtá, népfőiskolává alakította, és 1995. óta önálló intézményként működteti. Egyik legjelentősebb – 1994. óta folyó – programunkban eddig 197 magyar fiatalnak biztosítottunk több hónapos dán népfőiskolai ösztöndíjat a fenntartható fejlődés és a demokrácia dán példáinak tanulmányozására. Ez év tavaszán újabb 4 magyar fiatal kezdte meg tanulmányait a dán testvérfalu népfőiskoláján, a Vestjylland Hojskolen. A Kishantosi Népfőiskola a legváltozatosabb hazai és külföldi csoportoknak (gazdáknak, helyi embereknek, vidékfejlesztési szakembereknek, középiskolai és egyetemi csoportoknak, munkanélkülieknek) szervez programokat a fenntartható fejlődés, vidékfejlesztés és az ökológiai gazdálkodás témakörében.

Szintén 1992-ben alakult az Ökológiai Mezőgazdaság Alapítvány, egy német-magyar kormányközi együttműködésben megvalósuló ökológiai gazdálkodási projekt megvalósítására. A német minisztériumi fél kötötte ki, hogy önálló szervezet képviselje a támogatott projektet. Az 1994. és 1996. között zajló szakmai segítségnyújtási projekt keretében készültek el a kishantosi ökológiai mintagazdaság tervei a kastélyt és a szép parkot körülölelő szántóföldi területekre - 3 fős német szakértői csoport és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem (a mai Szent István Egyetem) Környezet- és Tájgazdálkodási Intézete szakembereinek együttműködésével. A tervek alapján indultak meg a tárgyalások az állami tulajdonú területek önálló ökológiai mintagazdasággá alakításáról. A gazdaság működtetésére a kezdeményező civil szervezetek jogi formájukat tekintve nem voltak alkalmasak, ezért 1998. februárjában a kezdeményező civil szervezetek közhasznú társaságot alapítottak – Kishantosi Vidékfejlesztési Központ Kht. néven, mely 2009 februárjától a gazdasági társaságokról szóló törvény előírása szerint Nonprofit Kft-ként működik.

A Kishantosi Kht. 1998. novemberében kötött földhaszonbérleti szerződést az Állami Vagyonkezelővel a mintagazdaság 452 hektáros szántóföldi területeire. A gazdaság tervei az akkor még forradalmian új amerikai térinformatikai szoftverrel készültek, melyet akkoriban a NASA is használt. A német tervek összesen 524 hektárral számoltak annak az elvnek az alapján, hogy egy ökológiai gazda gazdája kell, hogy legyen a természetnek, vizes élőhelyeknek, utaknak és árkoknak is – tehát mindennek, ami a gazdaság területének határain belül esik. Ezt az elképzelést sajnos a magyar körülmények között eddig nem sikerült megvalósítani. A gazdaságban őszi és tavaszi búzát,

tönkölybúzát, napraforgót, kukoricát, borsót, bükkönyt, lent, lucernát és zöldségfélét termesztünk a legkorszerűbb módszerekkel és eszközökkel. A népfőiskolán a hallgatók megismerhetik a fenntartható vidékfejlesztés és az ökológiai gazdálkodás elméletét, majd kisétálhatnak a mintagazdaságba, ahol megismerhetik mindezt a gyakorlatban is.

Mindezekon túl a központ és a mintagazdaság kiváló lehetőségeket biztosít olyan mezőgazdálkodási rendszer-összehasonlító vizsgálatok számára is, melyekben az ökológiai gazdálkodás és egyéb rendszerek környezeti, gazdasági és társadalmi hatásait lehet összevetni, és a klasszikus kincstári birtokfeladatoknak megfelelően megoldásokat kidolgozni az adott táj fenntartható agrár- és vidékfejlesztése számára. Nem véletlen tehát, hogy a mintagazdaságban, e tárgykörben számos főiskolai és egyetemi diplomamunka, de tudományos értekezés is készült, és az több jelentős szakkönyvben is mintapéldaként szerepel. Mindezek ismeretében bizonyára az sem véletlen, hogy a Kormány által 2013. márciusában kormányhatározattal megerősített Nemzeti Vidékstratégia – 2020 ilyen tájközpontok létrehozását irányozza elő, amelyekhez éppen az NFA által kezelt állami földterületeket rendel biztosítani.

A szerteágazó nemzetközi kapcsolatok segítségével több nemzetközi programot bonyolítottunk, melynek keretében magyar csoportok számára tudtunk német és dán tanulmányutat szervezni. Részt vettünk nemzetközi oktatási programokban is – 2008-ban szakembereink Lisszabonban vezettek tanfolyamot európai résztvevők számára a fenntartható fejlődésről. A nemzetközi elismertséget jelzi az is, hogy 6 európai ország nagykövetségének szakemberei tanulmányozták már a Kishantoson folyó munkát, mely komplexitásában Európában is egyedülálló. Látogatást tett Kishantoson pl. a Bundestag Környezetvédelmi Bizottsága is, de ázsiai országok szakértői is megfordultak már náluk.

Mindenkinek, aki Kishantosra látogat, bemutatjuk azokat az ökológiai és rendszerelméleti ismereteket, melyek alapján nagy biztonsággal eligazodhatnak a világban, megérthetik, hogy hol és miért árt az emberiség a természetnek és saját magának, és megtalálhatják a fenntartható fejlődéshez vezető utat. Ezeknek az ismereteknek minden ma élő emberhez el kell jutnia, de különösen a döntéshozókhoz, mert a mai döntések hosszú távra hatnak, és ahhoz, hogy az ökológiai katasztrófát elkerüljük, ma kell jó döntéseket hozni és cselekedni. A mezőgazdaság vonatkozásában ez azt jelenti, hogy úgy gazdálkodunk, hogy az a lehető legjobban illeszkedjen az adott ökoszisztémába, és nem használunk olyan szereket és módszereket, melyek károsak, vagy veszélyesek.

A meghirdetett rendezvényeken felül a Kishantosi Vidékfejlesztési Központ nyitott intézményként működik. Előzetes egyeztetés alapján bárkit – csoportokat és magánszemélyeket egyaránt – fogadunk, és igényeik, érdeklődésük szerint tájékoztatjuk őket, és bemutatjuk a gazdaságot.

Elérhetőségeink:

Ács Sándorné: 30/3850-379

Bolye Ferenc: 30/3850-392

Virág Zsuzsa: 30/514-5274

Iroda: Tel: 25/506-020, Fax: 25/506-021, kishantos@enternet.hu